

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETAS

536-OJI EESRK PLENARINĖ SESIJA, 2018 7 11–2018 7 12

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamos Reglamento (EB) Nr. 924/2009 nuostatos, susijusios su tam tikru atlyginimu už tarptautinius mokėjimus Sąjungoje ir atlyginimu už valiutos keitimą

(COM(2018) 163 final – 2018/0076 (COD))

(2018/C 367/05)

Pranešėjas **Daniel MAREELS**

Konsultavimasis	Europos Parlamentas, 2018 4 19 Europos Vadovų Taryba, 2018 5 3
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnis
Atsakingas skyrius	Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius
Priimta skyriuje	2018 6 7
Priimta plenarinėje sesijoje	2018 7 11
Plenarinė sesija Nr.	536
Balsavimo rezultatai	116/0/0
(už / prieš / susilaikė)	

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. Komitetas palankiai vertina šį pasiūlymą, pagal kurį sumažės atlyginimas už tarptautinius mokėjimus eurais euro zonoje nepriklausančiose valstybėse narėse, kartu padidės skaidrumas, susijęs su atlyginimu už valiutos keitimą. EESRK primygtinai ragina šį pasiūlymą skubiai įgyvendinti.

1.2. Tiesioginis šio pasiūlymo poveikis visų pirma bus juntamas euro zonoje nepriklausančiose valstybėse narėse. Jose taikomų didelių mokesčių už tarptautinius mokėjimus eurais ES viduje nebeliks, nes jie turi būti suvienodinti su mažesniais mokesčiais už šalies viduje vykdomus sandorius nacionaline valiuta. Komitetas palankiai vertina tai, kad mažesni mokesčiai visų pirma duos naudos vartotojams ir įmonėms, ypač MVĮ.

1.3. Savo ruožtu šis išlaidų sumažėjimas, be abejonės, paskatins didesnę tarpvalstybinį laisvą judėjimą ir laisvą prekybą visoje ES, taip suteikdamas naudos visoms Sąjungos valstybėms narėms. Komiteto nuomone, toks bendrosios rinkos stiprinimas ir jo sukuriamas teigiamas ekonominis poveikis yra svarbus.

1.4. Komitetas taip pat palankiai vertina tai, kad tokiu būdu bus pasiektas pradinis SEPA tikslas – užtikrinti, kad visi mokėjimai eurais Europos Sąjungoje būtų laikomi vietiniais mokėjimais. Be to, bus baigta kurti mažmeninių finansinių paslaugų bendroji rinka, pašalinant dabartinį šios rinkos susiskaldymą, kai atskiriami euro zonos ir ne euro zonos vartotojai. euro zonoje mokami mažesni mokesčiai dabar bus taikomi ir ne euro zonos vartotojams.

1.5. Pakartodamas savo nuolatinį prašymą bankininkystės sektoriuje užtikrinti įvairovę, kuri garantuoja sistemos stabilumą ir efektyvumą, ir siekdamas atsižvelgti į įvairius būsimus pokyčius ir iššūkius, Komitetas ragina daugiau dėmesio skirti atlyginimo aspektui, kuris dėl šio pasiūlymo taikymo turės poveikio susijusiems bankams.

1.6. Rinkos dalyviai privalės atvirai skelbti ir susijusius asmenis informuoti apie visus valiutos keitimo paslaugų užsienyje įkainius iki mokėjimo operacijos inicijavimo. Komiteto nuomone, šie nauji papildomi reikalavimai užtikrinti skaidrumą yra tinkami, nes jie turėtų leisti vartotojams tinkamai pasirinkti šias operacijas už teisingą kainą. Tačiau čia taip pat svarbu atsižvelgti į techniniu požiūriu labai sudėtingą šio klausimo pobūdį ir į tai, kiek tai kainuos paslaugų teikėjams.

1.7. Galiausiai Komitetas taip pat norėtų pažymėti, kad, nepaisant labai techninio šio klausimo pobūdžio, tai neabejotinai suteikia puikią galimybę vykdyti tinkamą ir aiškią komunikacinę veiklą su visais Sąjungos piliečiais. Svarstomame dokumente padarytais pakeitimais galima pasinaudoti siekiant paaiškinti, kokių teigiamų pokyčių ES atneša visiems ir kaip ji padeda spręsti kasdienes problemas.

2. Bendrosios aplinkybės

2.1. Nuo pat šio amžiaus pradžios siekiama Europoje suderinti mokėjimų negrynaisiais pinigais tvarką. Šiuo tikslu nuo pat euro įvedimo buvo kuriama Europos bendra mokėjimų erdvė (SEPA) ⁽¹⁾. Tokiomis aplinkybėmis laipsniškai buvo pereinama nuo nacionalinių prie Europos masto mokėjimo sistemų. Šis procesas buvo užbaigtas 2014 m.

2.2. Šiuo pagrindu valdžios institucijos, prekyautojai ir įmonės gali lengvai atlikti savo mokėjimus visoje euro zonoje ir Europos Sąjungoje ⁽²⁾, naudodamiesi vienodomis mokėjimo priemonėmis: kortelėmis, pervedimais ir tiesioginiu debetu. Gyvenamoji šalis nebesvarbi – visi mokėjimai Europoje yra „vidaus mokėjimai“.

2.3. Be to, pradedamos įgyvendinti kelios kitos iniciatyvos, kuriomis siekiama ne tik didinti mokėjimų įkainių skaidrumą, bet ir juos mažinti. Šiuo pagrindu, be kita ko, mokesčiai už tarptautinius mokėjimus eurais Europos Sąjungoje suderinami su vidaus mokėjimams eurais taikomais mokesčiais. Tai buvo nustatyta Reglamente (EB) Nr. 2560/2001, kurį vėliau pakeitė Reglamentas (EB) Nr. 924/2009.

2.4. Ši naujovė iš tiesų turėjo poveikio tik euro zonos valstybėse narėse ⁽³⁾, taip pat Švedijoje, kuri pasinaudojo kitoms valstybėms narėms suteikta galimybe ⁽⁴⁾ išplėsti šios sistemos taikymo sritį, įtraukiant nacionalinę valiutą.

2.5. 2017 m. kovo mėn. paskelbtame komunikate „Vartotojams skirtų finansinių paslaugų veiksmų planas. Geresni produktai, didesnis pasirinkimas“ Komisija išsipareigojo pateikti pasiūlymų dėl priemonių, kad būtų galima sumažinti mokesčius už tarpvalstybines operacijas visose valstybėse narėse, ir peržiūrėti dinaminio valiutos konvertavimo praktiką ⁽⁵⁾.

2.6. Svarstomu pasiūlymu ⁽⁶⁾ iš dalies pakeisti pirmiau minėtą Reglamentą (EB) Nr. 924/2009 siekiama, kad šios mokėjimo operacijų eurais Europos Sąjungoje sistemos teikiama naudą pajustų ir euro zonai nepriklausančių valstybių narių asmenys bei įmonės. Tokiu būdu bus sumažintos tarpvalstybinių mokėjimų ES viduje išlaidos, nes už juos imami mokesčiai bus suvienodinti su mokesčiais už vidaus mokėjimus valstybės narės nacionaline valiuta.

2.7. Kartu ⁽⁷⁾ nustatomi papildomi įpareigojimai užtikrinti valiutos keitimo praktikos skaidrumą. Todėl ateityje bus atskleidžiama visa tarptautinės operacijos kaina.

⁽¹⁾ Daugiau informacijos apie SEPA pateikiama Europos mokėjimų tarybos interneto svetainėje <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/>.

⁽²⁾ Šiuo metu geografinė SEPA sistemos taikymo sritis apima 34 šalis ir teritorijas: 28 ES valstybes nares ir Islandiją, Norvegiją, Lichtenšteiną, Šveicariją, Monaką ir San Mariną. Daugiau informacijos pateikiama 1 išnašoje nurodytoje interneto svetainėje.

⁽³⁾ Taigi, mokėjimams eurais.

⁽⁴⁾ Tokia galimybė buvo numatyta visoms valstybėms narėms Reglamente (EB) Nr. 2560/2001 ir jį pakeitusiame Reglamente (EB) Nr. 924/2009 dėl tarptautinių mokėjimų.

⁽⁵⁾ Žr. COM(2017) 139 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52017DC0139>. Žr., be kita ko, pasiūlytus 1 ir 2 veiksmus.

⁽⁶⁾ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 924/2009 nuostatos, susijusios su tam tikru atlyginimu už tarptautinius mokėjimus Sąjungoje ir atlyginimu už valiutos keitimą. Žr. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1524213305690&uri=CELEX:52018PC0163>.

⁽⁷⁾ Tame pačiame pasiūlyme dėl reglamento.

2.8. Komitetas palankiai vertina tai, kad rinkos dalyviams taip pat nustatomi tam tikri papildomi reikalavimai užtikrinti skaidrumą keičiant valiutą. Vartotojams bus atskleisti visi tarpvalstybinės mokėjimo operacijos įkainiai iki tokios operacijos inicijavimo.

3. Pastabos ir komentarai

3.1. Komitetas palankiai vertina pasiūlymus, pagal kuriuos SEPA teikiamą naudą turėtų pajusti ir euro zoni nepriklausančių valstybių narių piliečiai bei įmonės. Tokiu būdu apskritai sumažės tarptautinių mokėjimų euras ES viduje išlaidos, ypač pastarosiose valstybėse narėse. Be to, kartu sustiprinti įpareigojimai užtikrinti atlyginimo už valiutos keitimą skaidrumą.

3.2. Taigi, šie pasiūlymai padeda kurti bendrąją mažmeninių finansinių paslaugų rinką, panaikinant esamą rinkos susiskaldymą, susijusį su tarptautiniais mokėjimais euras ES viduje. Vartotojai euro zonoje atlikdami šio tipo mokėjimus gali visapusiškai naudotis SEPA teikiamais privalumais, tačiau šiuo metu to negali daryti vartotojai tose valstybėse narėse, kurių valiuta nėra euras.

3.3. Dauguma vartotojų euro zonoje tokius mokėjimus gali atlikti už nedidelį arba net nereikšmingą mokestį, tačiau taip nėra už euro zonos ribų esančių vartotojų atveju. Jie paprastai už tai turi mokėti didelius mokesčius. Sveikintina ir labai svarbu, kad tokie padėčiai padaromas galas. Mokėjimo paslaugų teikėjai šiose valstybėse narėse turės savo mokesčius už tarpvalstybines operacijas euras suvienodinti su – paprastai mažesniais – mokesčiais už vidaus mokėjimus savo nacionaline valiuta.

3.4. Toks išlaidų sumažėjimas turi daryti teigiamą poveikį tarpvalstybiniam laisvam judėjimui ir laisvajai prekybai ES, t. y. visose valstybėse narėse. Tokiu būdu vartotojams už euro zonos ribų bus lengviau patekti į euro zonos rinkas ir gauti iš to naudos. Į rinkas lengviau pateks ir įmonės, visų pirma MVĮ, kurios galės pagerinti savo padėtį rinkoje ir tapti konkurencingesnėmis, o tai savo ruožtu bus naudinga joms pačioms.

3.5. EESRK pritaria pasirinktam sprendimui siūlomą sistemą apriboti sandoriais euras. Iš tiesų savo nuomonėje *Vartotojams skirtų finansinių paslaugų veiksmų planas* Komitetas nurodė, kad jis „palankiai vertina tai, kad šiame etape Europos Komisija susilaiko nuo reguliavimo priemonių“⁽⁸⁾. Kartu tai didelė pažanga atitinkamoms valstybėms narėms, kurios tam tikrą laiką turėjo galimybę žengti šį žingsnį, tačiau to nepadarė⁽⁹⁾.

3.6. Nepaisant daugelio kitų priežasčių⁽¹⁰⁾, tokiu pasirinkimu taip pat pasiekta pusiausvyra tarp aiškiai išreiškiamų reikalavimų, kuriuos kelia tiek mokėjimo paslaugų teikėjai⁽¹¹⁾, tiek šių paslaugų vartotojai⁽¹²⁾. Be to, siūlomas sprendimas labiau atitinka „specialiai pritaikyto“ sprendimo idėją, nes leidžia atsižvelgti į konkrečių valstybių narių ypatumus ir padėti, be kita ko, mokėjimo sistemų ir mokėjimo paslaugų teikėjų požiūriu.

3.7. Siekiant suteikti vartotojams galimybę teisingai pasirinkti keičiant valiutą užsienyje, o tai dabar nėra lengva, nes jiems ne visada laiku suteikiama reikiama informacija, rinkos dalyviams nustatomi tam tikri papildomi įpareigojimai užtikrinti skaidrumą. Atitinkamai, bus atskleisti ir vartotojams pateikti visi tarpvalstybinės mokėjimo operacijos įkainiai iki tokios operacijos inicijavimo.

3.8. Komiteto nuomone, šis įpareigojimas užtikrinti skaidrumą yra labai svarbus naudotojų ir vartotojų labui, taip pat sandorių saugumui. Nemažiau svarbus ir nustatomas tokių paslaugų įkainių ribojamasis dydis, kuris bus taikomas, kol bus parengtos konkrečios galutinės įgyvendinimo priemonės⁽¹³⁾. Tai labai sudėtingas ir sunkus klausimas mokėjimo paslaugų teikėjams, todėl derėtų skirti dėmesio su tuo susijusiam atlyginimo aspektui.

⁽⁸⁾ Žr. OL C 434, 2017 12 15, p. 51, 1.1 punktą.

⁽⁹⁾ Žr. 2.4 punkte nurodytą galimybę.

⁽¹⁰⁾ Kai kurios jų yra apibendrintos dokumente *FAQ: Cross border payments* („Dažnai užduodami klausimai. Tarptautiniai mokėjimai“), kuris skelbiamas kartu su pranešimu spaudai dėl dabartinių pasiūlymų. Žr. http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-2424_en.htm.

⁽¹¹⁾ Jie veikiau siūlė išlaikyti status quo.

⁽¹²⁾ Jie veikiau pageidavo reglamentuoti dar daugiau sandorių.

⁽¹³⁾ Atsižvelgiant į sparčiai kintančią aplinką ir techninį šio klausimo pobūdį, numatytas neilgesnis nei 36 mėnesių po šio reglamento įsigaliojimo dienos laikotarpis.

3.9. Sąnaudos ir sumažėjusios įplaukos, kurias mokėjimo paslaugų teikėjai patirs dėl šių pasiūlyimų, yra gana didelės⁽¹⁴⁾. NET jei dabartinė padėtis turbūt nėra visiškai patenkinama ir patirtus nuostolius ilginiui bus galima tam tikru mastu kompensuoti, reikia skirti pakankamai dėmesio šiam atlyginimo aspektui.

3.10. Atsižvelgiant į Komiteto neseniai išdėstytą raginimą⁽¹⁵⁾, atlyginimo aspektui būtina skirti dėmesio siekiant bankininkystės sektoriuje užtikrinti įvairovę, kuri garantuoja sistemos stabilumą ir efektyvumą⁽¹⁶⁾. Be to, nereikėtų pamiršti, kad šiuo metu bankai turi atremti daug didelių iššūkių, pavyzdžiui, susijusių su reguliavimo ir priežiūros sistema, į ateitį orientuotais pokyčiais⁽¹⁷⁾, ilgą laiką išliekančiomis mažomis palūkanų normomis ir daugeliu kitų aplinkybių⁽¹⁸⁾.

3.11. Galiausiai Komitetas taip pat norėtų nurodyti, kad, nepaisant labai techninio šio klausimo pobūdžio, tai neabejotinai suteikia puikią galimybę vykdyti tinkamą ir aiškią komunikacinę veiklą su visais Sąjungos piliečiais. Iš tiesų svarstomame dokumente padarytais pakeitimais galima pasinaudoti siekiant paaiškinti, kokių teigiamų pokyčių ES atneša verslininkams, piliečiams ir vartotojams ir kaip ji padeda spręsti kasdienes problemas, pavyzdžiui, keliaujant.

2018 m. liepos 11 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Luca JAHIER*

⁽¹⁴⁾ Pasiūlymo aiškinamajame memorandume nurodoma su tarpvalstybinėmis operacijomis eurais siejama 900 mln. EUR per metus suma.

⁽¹⁵⁾ Žr. OL C 434, 2017 12 15, p. 51, nuomonė INT/822, 3.6 punktas.

⁽¹⁶⁾ Žr. OL C 251, 2015 7 31, p. 7, 1.1 punktas ir OL C 451, 2014 12 16, p. 45, 1.11 punktas

⁽¹⁷⁾ Pavyzdžiui, dėl „FinTech“ ir blokų grandinės, taip pat tvarios ekonomikos finansavimo. Komisijos Tvaraus augimo finansavimo veiksmų planas, žr. (https://ec.europa.eu/info/publications/180308-action-plan-sustainable-growth_en) (COM(2018) 97 final).

⁽¹⁸⁾ Be kita ko, ES požiūris į neveiksnias paskolas (https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/managing-risks-banks-and-financial-institutions/non-performing-loans-npls_en).